

N:o 107.

Af Herr **S. Ribbing:** *Om ändringar i gällande skogslagstiftning.*

Frågan om ändringar i gällande skogslagstiftning, afseende skogarnes i riket vidmagthållande och fredande genom lag från förstöring i högre grad än hittills varit händelsen, är ingalunda ny, utan har fastmer nära nog vid hvarje riksdag på sednare tider i en eller annan form återkommit. Detta förhållande häntyder på att hvad som hittills på lagstiftningsväg blifvit gjordt, icke för nyssnämnda ändamål varit tillfyllest. Det som dervid synes vara af nöden består emellertid ej i utfinnande af några nya förslag till ändrade och noggrannare laga bestämningar beträffande skogarne och deras bevarande, eller uttänkande af grunder för nödvändigheten af dessas genomförande; fastmer ega vi redan sådana, väl och med sakkunskap affattade förslag af för ändamålet tillsatt komité af enskilda riksdagsmän, af Utskott och sakkunnige personer, och hvad angår behovet af ny lagstiftning i ifrågavarande ämne, så äro skälen dertill så fullständigt framställda t. ex. i Skogskomitéens betänkande af 1856 eller Sammansatta Stats-, Lag- samt Allmänna Besvärs- och Ekonomi-Utskottets Betänkande (N:o 50) vid 1862—1863 års riksdag, att det gör tillfyllest att till dessa hänvisa. Hvad som hittills fattats är deremot beslut af mera genomgripande art, af Regering och Representation. Om någonsin hafva under sistförflutet år faktiska förhållanden inom rikets nordliga delar — de delar, der vårdnaden om skogarne är aldramest af behovet påkallad — visat sig, hvilka förhållanden, att jag så må säga, handgripligen ådagalägga nödvändigheten af att något mera i ifrågavarande afseende göres, än hittills skett, och ställa för ögonen, hurudana följderna skola blifva af uraktlåtenhet deraf. De förhållanden jag åsyftar, äro missväxten och de numera uppdagade och outhärliga olofliga angreppen på skogseffekter: båda hänvisande på behovet af mera verksamma stadganden för skogarnes skydd, det sistnämnda dessutom särskildt på behovet af kraftiga medel för rättstillståndets och medvetandets vidmagthållande eller återställande i afseende på eganderätt

beträffande skog och effekterna deraf. Dessa omständigheter hafva för mig varit en särskild anledning att återupptaga och till Riksdagens förnyade pröfning framställa ett par punkter af redan förut gjorda och ofvan omnämnda förslag angående meranämnda ämne samt erinra om de dessa förslag bifogade motioner.

Att skogarnes bibehållande och vård för jordens odling och framförallt i vårt nordliga klimat för landets beboelighet utgöra ett oundgängligt vilkor: är en längesedan såväl af vetenskapen ådagalagd, som af erfarenheten bekräftad sanning, som derföre ock i andra länders lagstiftning långt före detta blifvit uppmärksammas. I detta afseende kunna i Sverige de allmänna skogarne icke anses göra tillfyllest, då det i andra länder, som i följd af sitt klimat äro jemförelsevis i långt mindre behof af skogarnes skyddande och välgörande inflytelse, från 1/3:del till 3/4:delar af landets skogsvidd är under allmän vård, sådant i Sverige blott är händelsen med omkring 1/15:del af dess areal. Skälet åter, att man i afseende på de enskilda skogarnes vidmagthållande och vård ej kan räkna på den enskilde egarens egen omtanke eller åt denne ensam anförtro nämnda vård i samma grad, som i fråga om andra föremål för industri och förmögenhet, finnes i det Sammansatta Utskottets vid 1863 års riksdag Betänkande i ämnet tillfullo uttryckt: »skogar kunna i vårt klimat icke inom flera mansåldrar produceras, och företagsamheten rigtar sig derföre med större enskild vinst på de befintliga skogarnes förvandling till annat kapital, än på frambringande af nya sådana eller deras bibehållande såsom en skenbart ofruktsam förmögenhet.» Är nu icke desto mindre skogarnes bibehållande för landets odling och beboelighet ett nödvändigt vilkor, så återstår, såvida båda skola fortfarande finnas, intet annat medel än att det allmänna hos oss, såsom i andra stater, genom sin lagstiftning ingriper i de enskildes rätt att förfoga öfver sina skogar. Dermed har jag nu visserligen vidrört den ofta på nekande sätt besvarade frågan, om Staten har någon rätt att inskränkande bestämma öfver den enskildes disposition öfver sin egendom. Men det svar jag för min del vill gifva på en sådan fråga, är att, der Statens fördel bevisligen fordrar en inskränkning i den enskildes rätt, der upphör den ock i samma omfattning att såsom sådan vidare existera: vi, den närvarande generationen, ega icke rätt att, äfven med vår enskilda egendom, vidtaga sådana åtgärder, genom hvilka landets beboelighet för kommande generationer och dermed Staten i sin fortfarande tillvaro omöjliggöres eller väsendtligen inskränkes och minskas.

Det är på grund af hvad härmedelst i största korthet anförts, som jag, för det första, såsom min åsigt upptager hvad af en medlem i den ofvannämnda Skogskomitén blifvit framställt och vördsamt föreslår,

att Riksdagen för sin del ville besluta en lag af följande, eller dermed likartadt innehåll:

§ 1

Den af naturen till skogsbörd egnade mark skall i allmänhet dertill bibehållas, så framt den ej till åker eller äng odlas, eller afrödjes till nödig beteshage, eller för byggnadstomt, väg, sandtägt, grufvebrytning och andra dylika ändamål, som nödiga och nyttiga äro.

§ 2.

Afrödjes skogsmark å frälse- eller skattehemman eller lägenhet af egaren sjelf eller, med hans lof, af annan person för andra ändamål än sådana som i nästföregående § omförmälas, och sker det icke till följd af föreläggande vid laga skifte eller af annat tvång eller af olyckshändelse, vare hemmanets eller lägenhetens egare skyldig att, medelst tillräckligt antal fröträd, eller sådd af skogsfrö, eller plantering, ofördröjligen draga försorg om god återväxt af sådan skog, som han för sig nyttigast finner.

§ 3.

Mom. 1. Anser jägmästare eller kronobetjent jordegare hafva försummat hvad honom enligt nästföregående § åligger, göre anmälan derom hos Konungens Befallningshafvande, som, efter inhemtande af jordegarens förklaring samt öfverjägmästarens och tvänne sakkunnige mäns, å besigtning på stället grundade utlåtande, beslut i ämnet meddelar.

Mom. 2. Finner Konungens Befallningshafvande försummelse hafva egt rum, blifve dels jordegaren vid vite af tio Riksdaler för hvarje tunland obehörigen afröjd och icke i god skogsåterväxt försatt mark, förelagd att så skyndsamt och verksamt vidtaga åtgärder för befrämjande af skogsåterväxten, att denna, inom tio år från delgifvandet af Konungens Befallningshafvandes beslut, må kunna godkännas, och dels vederbörande jägmästare förständigad att iakttaga fullgörandet af Konungens Befallningshafvandes beslut, samt underlåtenhet deraf vid ofvannämnda tids utgång anmäla.

Mom. 3. Är, vid den i nästföregående moment utsatta tid, Konungens Befallningshafvandes beslut icke behörigen fullgjordt, för utrönande hvaraf besigtning å stället, såsom i mom. 1 säges, må kunna förordnas, blifve jordegare, i mån af försummelsens storlek, till det utsatta vitet fälld och, efter hvad Konungens Befallningshafvande lämpligt pröfvar, antingen jordegaren vid fördubbladt vite ålagd att sin skyldighet inom ytterligare tio år fullgöra eller ock skogsmarken, genom skogsbetjeningens försorg, men på jordegarens bekostnad, i skogsbärande skick försatt.

Mom. 4. Skall skogsmark, efter hvad i nästföregående mom. säges, genom skogsbetjeningens försorg i skogsbärande skick försättas, vare jordegaren skyldig att freda marken från betning till dess träden nått den höjd, att desamma icke mera kunna af betes kreatur skadas; och bör skogen af jordegaren begagnas i öfverensstämmelse med den hushållningsplan, vederbörande skogstjensteman låtit uppgöra samt jordegaren bevisligen tillstålla, allt vid äfventyr af verksamt vite och derjemte, om skogsförödelse eger rum, förnyad tillämpning af den derföre häröfvan stadgade påföljd, efter som Konungens Befallningshafvande skäligen pröfvar.

§ 4.

Beslut, som jemlikt föreskrifterna i mom. 2, 3 och 4 af nästföregående § meddelas, gälle äfven till efterrättelse för skogsmarkens blifvande egare; och skall beslutet i det hemman eller lägenhet, hvartill skogsmarken hörer, i laga ordning, på egarens bekostnad, intecknas.

§ 5.

Mom. 1. Finnes å hvad jord som helst sådana ställen, der skogens nedfällning skulle, i följd af särskilda förhållanden, lända till men för klimatet eller växtligheten, eller medföra fara för jord- eller bergras eller annan våda, må Konungens Befallningshafvande, sedan jordens innehafvare samt öfverjägmästaren och länets hushållningssällskap blifvit hörda, ega att, vid verksamt vite, fridlysa skogstrakten från all afverkning annorlunda än efter skogsbetjeningens bifall och anvisning.

Mom. 2. Varder sådan fridlysning, som nyss är nämnd, bruten, blifve jordens innehafvare till det utsatta vitet fälld och på
hans

hans bekostnad ny skog af skogsbetjeningen ofördröjligen uppdragen, derest fara är för jord- eller bergras eller annan dylik våda, genom plantering af träd, som äro minst 20 år gamla.

Hvad deremot angår lagens stadganden för skogarnes och skogsegarens skyddande mot olofligt tillgrepp, så återkommer frågan derom till den, om sådant tillgrepp fortfarande i lagen bör skiljas från stöld. Att någon i sakens natur liggande anledning till en sådan skilnad af skogsåverkan från stöld finnes, kan svårligen yrkas, då skogen, likaväl som andra föremål, utgör verklig egendom, hvars olofliga tillgripande då ock ej kan betraktas annorlunda än hvarje annat sådant. Det skäl, som för nämnda skilnads bibehållande kan anföras och blifvit anfördt, består endast deri, att från de tider, då skogen ansågs vara af ringa eller intet värde, ett tillräckligt utbildadt medvetande om dess värde och paritet med annan egendom, således ock om pariteten af dess olofliga tillgrepp med det af annan egendom, skulle saknas, i förening med den såsom en regel för all lagstiftning erkända allmänna sats, att lagar äro magtlösa och derföre ej böra stiftas, hvilka äro i strid mot eller ej ega någon motsvarighet i det allmänna rättsmedvetandet. Beträffande sistnämnda, i sig tvifvelsutan fullt giltiga grundsats, är dock väl att märka, dels att den gäller lagars förhållande till rättsmedvetandet, ej deras möjliga strid mot enskildes intressen — en strid som, om den skulle tagas med i beräkning, tvifvelsutan skulle för alltid förhindra stiftandet af lag — dels att den ej rätteligen kan och bör i den mening tillämpas, att lagars stiftande skall inskränkas blott till de fall, då denna åtgärd endast utgör en kodifikation af ett redan fullt utbildadt allmänt rättsmedvetande; lagar kunna och böra äfven till tydlighet bringa, leda och utbilda ett sådant medvetande, der det i någon mån finnes. Hvad åter angår ett sådant rättsmedvetandes befintlighet hos oss beträffande olofligt tillgrepp af skog, så vågar jag påstå att, om detta tillgrepp sker till ett sådant värde, som i allmänhet är stadgadt, för att olofligt tillgripande af annans egendom skall rubriceras såsom stöld, numera ingen saknar full insigt om det orätta i en sådan handling eller derom att han dymedelst förgriper sig mot annans egendom. Man besinne blott, å ena sidan, att nämnda värde enligt Kap. 20 § 1 Strafflagen är 15 riksdaler, å den andra, att i de trakter, der skogen har minst värde, och det ifrågavarande rättsmedvetandet alltså mest skulle saknas, timmerträd ej kan värderas högre än 2 riksdaler eller derunder och att alltså fällandet på annans mark af minst 8 sådana träd fordras för att det skall blifva stöld. Mot den anmärkning, att man genom förvandling af skogsåverkan till stöld skapar tjuftvar, står den, att man genom samma åverkans åtskiljande såsom mindre

brott från stöld inger den tron, att deri låge ett mindre orätt än tillgrepp af annans egendom och sålunda förvirrar rättsmedvetandet samt derigenom indirekt skapar, ej tjuftar, men skogsåverkare, på samma gång man förlamar och försvårar åtgärderna till skogars skyddande. Det är på dessa grunder jag i förevarande hänseende upptager den nämnda Skogskomitéens förslag och härmed för det andra vördsamt föreslår:

att Riksdagen för sin del ville besluta en lag af följande eller dermed likartad lydelse:

§ 1.

Om någon olofligen fäller växande träd, i afsigt att sig det tillegna, å Kronans eller annans mark, dertill han ej har nyttjande- eller besittningsrätt, det skall anses och bestraffas såsom stöld eller snatteri, efter thy derom i allmänhet stadgadt är; och vare vid fråga om ansvar för delaktighet i brottet lag densamma.

§ 2.

Tager man å annans mark olofligen torf, näfver, löf, bark, vindfälle, ris, gren eller annat sådant, som ej till bruk upphugget eller beredt är, böte för åverkan två gånget värdet; samt förthy besluta de ändringar i Byggningsbalken Kap. 10 och Strafflagen Kap. 24, som här af blifva en följd.

Stockholm den 24 Januari 1868.

Sigurd Ribbing.